

Флора Тарханова

СЕРЛЕ

ДӨНЬЯ

КАЗАН
ТАТАРСТАН КИТАП НӘШРИЯТЫ
2002

УДК 820/89(470)
ББК 84(2Рос=Тат)-5
Т21

Юлия Щетинкина рәсемнәре

Тарханова Флёра

Т21 Серле дөнъя: Балалар өчен шигырьләр. — Казан: Татар.кит.нәшр., 2002. — 40 бит.

Китапта шагыйрәнең нәниләр тормышындагы кызыклы ачышларны эченә алган һәм аларның әйләнә-тирә, табигать турындагы үзенчәлекле күзәтүләрен тасвирлаган яңа шигырьләре тупланды.

ISBN 5-298-01240-X

© Татарстан китап нәшрияты, 2002

ТЫҒАСЫМАҒЫ
КОҒАҒЫК

СӨЙДЕРГЕЧ БӨТИЕ

Минем бар бер кызчыгым —
Ҥаман «сайрап» тора ул,
Янымнан китмәсеннәр, дип,
Төрле хәйлә кора ул.

Нәни кызымның күзләре —
Әйтерсең, зәңгәр диңгез,
Сокланып карыйбыз, аннан:
«Тфу! Күз тимәсен!» — дибез.

Чәче алтын, йөзе ай күк
Минем бу тәтиемнең,
Сандугачка, былбылга тиң
Сөйдергеч бөтиемнең.

НӘНИ ДИЛӘ

Бик нәни булса да Дилә
Чисталыкны ярата:
Үрмәләп кенә йөрсә дә,
Бар чүпне жыеп ата,

Өстәлдә тотмый бер дә
«Артык» тәлинкә-кашык —
Сыпырып кына төшерә,
Авызың торсаң ачып.

ТЫЛСЫМЛЫ КОШЧЫК

Магниттан да болайрак
Тарта кызым үзенә,
Елмаеп, безне сәламли,
Күренгәч тә күзенә.

Янына килеп бастыңмы —
Китәм димә, борылып,
Елаудан туктатып булмый,
Кулга алмыйча торып.

«Әббә» диеп әйтеп куйса,
Күңелләр эреп китә.
(Башка сүзне белми әле —
Сөйләшергә бик иртә).

Шулай иркәләнеп үсә
Хәйләкәр кызчыгыбыз,
Көнен-төнен сайрый торган
Тылсымлы кошчыгыбыз.

ЯРДӘМГӘ КУША КУЛНЫ

Диана хәйран зур үсте —
Дүрт яшен дә тутырды.
Дәртләнәп сөйли башласа,
Ярдәмгә куша кулны.

Як-якка жәеп жибәрә,
Аптырашта калганда,
Алга сузып селкеп тора,
Бик нык ачуланганда.

Курчагына һич тынгы юк —
Көн дә акыл өйрәтә:
«Ашамасаң, сөт эчмәсәң,
Үсмисең», — дип кисәтә.

Чәчкәләрне таптап киткән
Малайны да битәрли:
«Баш эшләми бу малайның,
Әллә чок-чок микән? — ди.

Бөтен жирне «этләп» йөргән
Этләргә дә элэгә:
«Дәү әни, бу маэмайларга
Туалетлар юк мәллә?»

Гэр нэрсэгэ исе китэ,
Бар нэрсэне төпченэ,
Зурлар кебек фикер йөртө,
Булса да бик кечкенэ.

Гажәеп йомшак күңелле —
Ярдәмгә һәрчак әзер,
Йөрмәгәне, күрмәгәне,
Белмәгәне юк хәзер.

«ӨЙЛӘНСӘМ», НИ ДИЯРСЕҢ?

Беркөн кайткач, кызым әйтә:
— Дәү әни, син беләсеңме,
Мин бит бүген бакчада
Бер шәп малай очраттым:
Аптырамам акчага,
Квартиры бар, өч машина —
Син дә аны сөярсен,
Шул малайга иртәгә үк
«Өйләнсәм», ни диярсен?

Иртәгесен бакчасыннан
Кайтып керде борчылып:
— «Өйләнмәскә» булдым эле
Чабып йөри сызгырып,
Чәчтән тарта, төртеп ега,
Бигрәк инде әдәпсез,
Бер дә харап елак тагын —
Үкерә бер сәбәпсез.

Шундый буламыни инде
Мин «өйләнәсе» малай?
Андыйның акчасына да
Исем китми бик алай,
Чуртыمامы машинасы,
Үзе тәртипсез булгач,
Яхшысын табармын эле,
Яшем зур булып тулгач.

ТАТАРЧА СӨЙЛӘШЕРМЕН

Татарча гына сөйләш, дип,
Кисәтәм Диананы,
Зур үсеп, телең картайгач,
Өйрәнәп булмый аны.

Әни белән сөйләшәм, ди,
Әтием калган надан —
Ни эшләптер, әтиемә
Татарча тел чыкмаган.

Шулай булгач, ничек итеп
Татарча сөйләшәсең?
Инде тәмам аптырагач,
Русча гына дәшәсең.

Менә укый башлыйм әле —
Аңа да өйрәтермен,
Шул чагында мин һәрвакыт
Татарча сөйләшермен.

СЫЙНЫФТАШЛАР

Беренче сыйныфка йөри
Укучы кыз Диана,
Йоклап калмыйм тагын, диеп,
Таң атуга уяна.

Бик әйбәтләп юына да
Чәчләрен тарап куя,
Китапларын, дәфтәрләрен
Яңадан барлап куя.

Житез генә ашап алгач,
Жәһәт кенә киенә,
Ул арада кереп житә
Сыйныфташы Алинә.

Әй серләшәләр икәүләп,
Чырык-чырык көләләр,
Соңга каласыз бит, дигәч,
Тиз чыгып йөгерәләр.

Дәресләр беткәч, шулай ук
Кулларны кулга салып,
Кайталар икәү парлашып,
Тик берәз арып, талып.

КЫЗЫЛ КҮЗЛӘР

— Син бу малайның күзләрен
Ник буядың кызылга?—
дип сорады оныгыннан
аптырагач дәү әнисе,
Сүзен сузмый озынга.

— И, дәү әни, син нәрсә,
Малайның янында торган
Матур кызны күрмәскә,
Яраткан күзләрдә һәрчак
Ут януын белмәскә?!

Бергә укып йөрер өчен
Әй көткәндер бу көзне,
Яңа костюмнарын киеп,
Чәчәкләр күтәреп килгән
Котларга дип шул кызны.

Кара менә: яратуы
Кызга гөл булып ява,
Шуңа күрә күзләре дә,
Шат елмайган йөзләре дә
Кызыл ут булып яна.

ДИАНА ТӨШЕ

Тәрәзәгә күз салдым —
Бик нык гажәпкә калдым:
Бозау хәтле сап-сары эт
Яфрагын жыеп талның
Әй кереште күшәргә,
Инде миңа нишләргә?

Чакырыйммы әтине,
Әллә табиб дәшимме?
Югыйсә, тал-тирәкләрне
Харап итә бит инде.

Менә сиңа тамаша:
Әллә күзем алдаша?
Күзне ныграк ачкан идем
Төш күрәм икән ләса.

КЕШЕ ИТӘМ БАРЫБЕР!

Дилә исемле сеңлем бар —
Шундый тәртипсез бала:
Кулындагы һәр нәрсәне
Килә дә чәйгә сала,

Бармагын тыгып болгата
Чынаяктагы сөтен,
Маймыл кебек пычранса да,
Юдырып булмый битен.

Беркөн шулай үзе генә
Калган иде бүлмәмдә:
Әйтерсең, өөрмә узган —
Бөтен нәрсә идәндә.

Китап-дәфтәрләремне дә
Пыран-заран китергән,
Көндәлегемнең һәр битен
Сызып-буяп бетергән.

Ачуланган сүзләргә дә
Артык исе китмидер,
Аның артыннан жыярга
Ун әни дә житмидер.

Жыйнаулап жыештырабыз
Бер Дилә туздырганны,
Әйткәнне дә һич тыңламый —
Көтә ул «кыздырганны».

Түземем бетсә, әйбәтләп
«Өйрәтермен» әле бер:
Бик шәпләп тәртипкә кертәм,
Кеше итәм барыбер.

ӘСКӘР КИТАП УКЫЙ

Кечкенә булса да Әскәр,
Бик ярата китапны:
Укып чыга һәрбер сүзен,
Шигырьләрен дә ятлый.

Хәрефләр тора биешеп,
Әскәр мине күрсен, дип,
Ул бит шундый әйбәт малай,
Укый-укый үссен, дип.

Зур үскәч, үзе дә язар —
Менә күрерсез әле,
Һәрбер сүзен гөлләр итеп,
Бәйләм үрерсез әле.

АТКАЕМ

Ак аткаем, туп-туп итеп,
Жилне тотам дип чаба,
Ә жил кинәт борылып исә
Ак аткаема таба.

Шулай куышып уйныйлар
Атым белән шаян жил.
Бергәләшеп шатланырбыз
Безнең янга син дә кил.

ШЕРХАН

Безнең ата мәченең
Исеме матур — Шерхан,
Көннәр буе кәнәфидә —
Әйтерсең лә зур бер хан.

Әнием биргән каймакка
Бер дә исе китмидер,
Кич җиттеме — геройланып,
Күсе-тычкан эзлидер.

Өй тирәсендә булмаса,
Абзар янына бара,
Дошман солдатын кырган күк,
Аларны кырып сала.

АПАМ

Теле үткен пычак кебек
Олы апамның минем,
Йомшарып китмәсен диптер,
Гел чарлап тора телен.

Беркөн урамга жыендым:
Аякта — киезката,
«Дәресеңне эзерлә!» — дип,
Боерык биреп ята.

Ә беркөнне, йокым туйгач,
Чыksam иртэнге ашка,
Кире борып кертмәсенме,
«Урныңны жый, — дип, — башта».

Кичә генә чыккан идем
Кичен кызлар янына,
«Әүвәл борныңны сөрт», — диеп,
Тозлар салды каныма.

Дуслар, дими, кызлар, дими,
Җаман мине кимсетә,
Кулы белән тими үзе —
Теле белән эт итә.

Мәктәпкә киттем беркөнне,
Башка эшләпә киеп.
Кеше алдында хурлады:
«Ычкындың мәллә?» — диеп.

Уйлап-уйлап тордым да мин,
Чынлап торып «ычкындым»,
Күпме түзәргә була, дип,
Инде үзем кычкырдым:

«Тәртип тә синеңчә булыр,
Укуым да яхшырыр,
Син дигәнчә йөрсәм, бәлки,
Пычак телең тик торыр».

ДАВЫЛ

Әни һаман әйтә килә:
«Син, улым, артык котырма,
Сеңелеңә дә тимә,
Әтиең бер тузып китсә,
Йә чыгар жылле давил,
Йә килер зур зилзилә».

Һәм бервакыт, көтмәгәндә,
Килде бит шушы давил:
Түбәләрне алып атты,
Тәрәзләрне бәрәп ватты,
Капкаларны каерып ачты,
Хәтта этләр керәп качты,
Әллә инде жыл дә шашты —
Ду килде бөтен авыл.

Тик мин берни аңламадым,
Алдан берни сизмәдем:
Котырып та йөрмәдем бит,
Сеңелемә дә тимәдем,
Бар дөнъяны куптарырлык
Эшләрне дә күрмәдем.
Әти нигә тузды микән,
Нигә килде зилзилә?
Инде нәрсә ошамады?—
Шуны беләсем килә.

КЕМ ӘЙТЕП БИРЭ?

Ғич туктый белмәде инде —
Коя да коя яңгыр,
Ғәрбер болытта, валлаһи,
Меңәр чиләк су бардыр.

Бу кадәрле су ничекләр
Күктә жыела икән?
Ник елгадай агып төшми —
Әллә куера микән?

Өем-өем кучкыл болыт
Ничек тота бу суны?
Кайсығызның башы әшли —
Кем әйтеп бирә шуны?

АК БӘТИ

Мирбулатның шатлыгы зур —
Йокысыннан да татлы:
Әбисенең ак кәжәсе
Ак бәти алып кайтты.

Кеп-кечкенә бәти белән
Гел уйнады Мирбулат:
Маңгайга маңгай терәшеп
Йөрделәр койма буйлап.

Вакыт үтте, бәти үсте,
Мөгезләр чыкты килеп:
Мирбулатны һәм кызларны
Сөзеп йөри, ду килеп.

Урамга һич чыгып булмый —
Сагалап кына тора,
Сиздермичә генә атлап
Килә дә бәрәп ега.

Әй елый хәзер Мирбулат:
«Зур бит инде бу бәти,
Сөзмәсен, шуны нык итеп
Ачулан әле, әти!»

Әтисе хәйләкәр генә
Елмаеп әйтте шунда:
«Кемне ачуланырга соң,
Ө кем гаепле монда?»

БЕЗ — БӨРКЕТ БАЛАЛАРЫ

Биек үрләрне яуларбыз —
Куркытмый кыя-тавы,
Тәвәккәл булып үсәрбез:
Без — бөркет балалары.

Алдыңгылыкны бирмәбез —
Тырышлык кирәк бары,
Сынатмабыз беркайчан да:
Без — бөркет балалары.

Авырлыкларны жиңәрбез —
Бердәмлек кирәк бары,
Һәрчак ярдәмгә килербез:
Без — бөркет балалары.

Җил-давыллар да өркетми —
Кыюлык кирәк бары,
Гайрәтле булып үсәрбез:
Без — бөркет балалары.

СЕРЛЕ ТАБНАТЪ

КЫШ БЕЛЭН ЯЗ БЭЙГЕСЕ

Яшел үлән, яшел яфрак —
Кар утравы ята ап-ак:
Кыш белән Яз алышалар —
Кайсы кемне китәр каплап?!

Бирешмәскә тырышса да,
Кар утравы һаман кими,
Ә шулай да гайрәтләнә —
Җиңеләсе бер дә килми.

Чакыра ул кар-буранны,
Яшеллекне күмсен, диеп —
Яңгыр аша яуган карлар
Тиз арада бетә эреп.

Кар утравына ярдәмгә
Салкын көннәр килеп җитә,
Тик алар да озак тормый —
Балкып чыккан Май кояшы,
Җылы кочагына алып,
Һәммәсен дә язга илтә.

МАЙ БУРАНЫ

Кояшлы яңгыр сер түгел —
Кайсыбыз белми аны?
Ә мин быел күрдем менә
Кояшлы кар яуганны.

Яз шундый итеп шаярды:
Кояш балкып торганда,
Чак кына адашмый калдык
Дулап торган буранда.

Яшел кырлар һәм чыршылар
Минутта ап-ак булды,
Таң калып йөргәндә хәтта
Авызга да кар тулды.

Яз бик сәер килде быел:
Башта тунны салдырды,
Аннан кабат кар яудырып,
Талларга көрт сардырды,
Боз-чәчкәле Май бәйрәмен
Истәлеккә калдырды.

УМЫРЗАЯ

Карлар эреп бетәр-бетмәс,
Кар сулары китәр-китмәс,
Умырзая баш калкыткан,
Көн жылысы житәр-житмәс.

Аз гомерле булса да ул,
Нинди чыдам, нинди көчле,
Яз сулары, язгы жылләр
Бирәдер аңа бу көчне.

Яшәсә дә берничә көн,
Гомерләре булмас зая:
Яз килүгә ямь өләшә
Көлөп торган умырзая.

ТУЗГАНАК

Сары чәчәк ап-ак башлы
Тузганак булды,
Шук җил исеп киткән иде
Йөзлөгән парашют белән
Бөтен кыр тулды.

Үз артыннан еракларга
Дәшәләр алар:
«Безнең кебек очыгыз да
Әйләнеп кире кайтыгыз,
Гизеп дөнъялар».

МАЛАЙЛАР ГЭП КОРЛАР

Ниндие юк яңгырның дип,
Гәпләшәләр малайлар:
Хәйран җитди кыланалар —
Әйтерсең лә агайлар.

Әскәр әйтә: — Минем сүзне
Раслар абый-апалар:
Кызыл, сары яңгыр була,
Ява хәтта бакалар.

Яңгыр яуса ишәп-ишәп,
Җир белән күк тоташа,
Ни дә булса күрим димә
Яңгыр пәрдәсе аша.

— Чыбыркылап яуса әгәр, —
ди сыбызгы асканы, —
Сикерә-сикерә йөгәрәсең,
Белми кая басканны.

Сибәләп яуганы — явыз:
Көне буена бара,
Әле кайчак, эч пошырып,
Таңга кадәр дә кала.

— Кояшлы яңгыр, — ди Әхәт,
Бәрәп ява да китә,
Качып өлгөрмәсәң, ул да
Коендырып эт итә.

Әбер-чобыр чапкан була,
Бөрешкән чебеш кебек,
Апалар да, әбиләр дә
Йөгәрә терек-терек.

Ә безгә ни — безгә рәхәт:
Җич ашыкмыйбыз өйгә,
Яңгыр бетеп, су ерганда,
Күлмәк-ыштан да кибә.

— Тик яшенлесе, — ди Әнвәр —
Бераз гына шүрләтә,
Өй эчендә шактый йөртә,
Ишекле дә түрләтә.

Тәрәзне ачык калдырсаң,
Җил сыный башлый көчен,
Ишекне ябып биклисең,
Яшен кермәсен өчен.

Бисмиллаңны әйтә-әйтә,
Посасың мич артына,
Яңгыр тәмам туктаганчы
Утырасың калтырап.

— Ә мин,— диде бер шук малай,—
Куркып тормыймын бер дә,
Дөбер-шатыр килгәндә дә
Чыгам да китәм өйдән.

— Утырма сана, — диде Вил,—
Мин курыкмыймын, диеп,
Ник алайса кача-поса
Йөрисең бүрек киеп?

Өйдән чыгу сиңа тагы —
Сөяге юк шул телнең,
Үзен нигә мин кергәндә
Юрган астында идең?

Ык-мык килде дә шук малай,
Читкә барып утырды,
Мактанмакчы иде бераз,
Тик ялганы тотылды...

Коеп яуган яңгырдан соң
Малайлар гәп коралар,
Бер читтәрәк зур агайлар
Сүзгә катышмыйча гына
Көлөп тыңлап торалар.

ЖӘЙГЕ КОЯШ

Кояш бигрәк шәп кыздыра —
Бирә генә кирәкне,
Бөтен җирем шыр су булды
Мунчасы да кирәкми.

Көнозын кояшта йөрөп,
Чуен кебек каралдым,
Кичен өйгә кайтып керсәм,
Бәләш кебек таралдым.

Гәүдәмне һич җыя алмыйм,
Башым ут булып яна.
Әни әйтә: «Сиңа бүген
Кояш суккан бит, бала».

Бәрәч, кулсыз кояшның да
Бар микәнни тукмагы,
Алайса, ник сизмәдем соң
Мине тотып тукмавын?

КИТТЕМ БАЛЫК ТОТАРГА

Әти-әни күргәнче, дип,
Иртүк, таң белән торып,
Тиз киттем балык тотарга.
Юл бую хәйлә корып.

Бара торгач, килеп җиттем
Балыклы Якты күлгә,
Хәйләм бер дә булышмады —
Балык эләкми бер дә.

Кечкенә дип үртәшәдер
Күлдәге чабак балык,
Килә дә койрык күрсәтә —
Бигрәк әдәпсез халык.

Ялынып тормыймчы әле,
Зурлар белән килермен,
Инде ничек хурланмыйча
Өйгә кайтып керермен.

Әй, тукта әле, дидем дә
Туры киттем инешкә...
«Маймыч тоттым, —
дип мактандым,
Өйгә керә-керешкә.

ЯҢГЫР

Яңгыр коя чиләкләп,
Боз дәмбәсли түбәне,
Уйнап йөргән бөтен бала
Кереп качты, күр эле!

Урам әйләнде елгага —
Йөзеп йөри машина,
Зур агачлар шау киләләр,
Яулык эзләп башына.

Әй ялвара балалар,
Качкан кояшка карап:
«Житте инде бу яңгырга,
Чык та болытны тарат».

УЧАК ЯНЫНДА (тел чарлагыч)

Беркөн шулай, жыелышып,
Киттек күлле урманга:
Суда йөзеп, үләнөндө
Тәгәрәшөп уйнарга.

Такыр юлдан элдертәбөз —
Кояш шактый кыздыра:
Башны тәмам аңгырайта,
Уйларны да туздыра.

Барып життек хәйран пешөп,
Әйләнмәс булды тел дә,
Аланда туктап тормадык —
Туры киттек зур күлгә.

Килә-килүк күлгә чумдык —
Чыгасы килми судан,
Хәлләр киткәнчө йөзелгән,
Иреннәр күм-күк булган.

Үтерөп ашыйсы килгәч,
Ярга чыктык үрмәлөп,
Ятып берәз ял иттек тә
Ашап алдык бергәлөп.

Инде учак якмак булдык
Табигать кочагында,
Шырпыбыз дымланган икән —
Кабынмый, пычагым да.

Кояшта киптерөп алдык
Иң әүвәлө шырпыны, —
Сыздык кына — ут ялмады
Якын торган чыршыны.

Тиз-тиз киөмнәрне салып,
Әй кыйныйбыз ялкынны,
Котлар очты, һич сизмибөз
Әссөнө, ни салкынны.

Корымга буялып беттек —
Бирешми бит бу явыз,
Утны йөгәнлөп йөргөндө,
Пәри кебек булганбыз.

Дөрлөгән ут көчкә сүндө —
Башка учак якмадык,
Әйберләрне жыйнадык та
Кайтыр юлдан атладык.

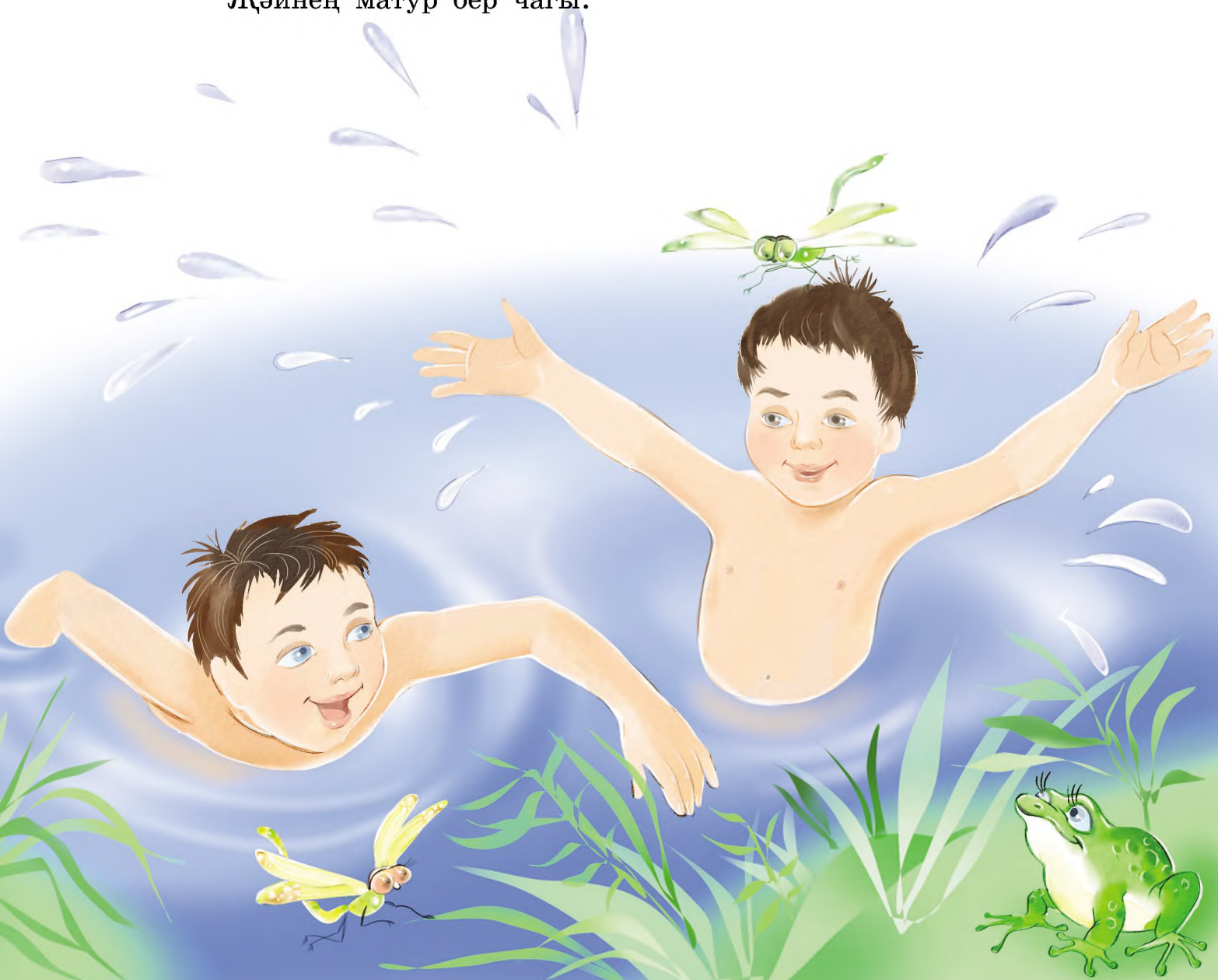

ЖӘЙНЕҢ МАТУР БЕР ЧАГЫ

Тук башаклар чайкалалар,
Бер-беренә сыенып,
Очып-очып сайрый тургай,
Мул уңышка сөенеп.

Алтын төскә керде арыш,
Бодае һәм борчагы,
Игеннәр өлгергән вакыт —
Жәйнең матур бер чагы.

КӨЗ

Караеп калды киң кырлар
Игеннәр жыелгач та,
Жәй айларындагы кебек
Бик кыздырмый кояш та.

Күк тә инде зәңгәр түгел,
Болында — кылган-түшәк,
Күбәләктәй оча-оча,
Сап-сары яфрак төшә.

КАЛСЫН ХӘТЕРДӘ

Дәфтәрәмне алып, битләренә
Киң кырларны ясап куярмын,
Дулкын-дулкын килгән арышларны
Алтын-сары төскә буярмын.

Бормаланып зәңгәр инеш агар,
Яшел үзәннәрне буйлатып,
Аны куып, челтер-челтер килер
Чишмәбездән чыккан елгачык.

Гүзәллекне мактап сайрап очкан
Тургайлар да булыр рәсемдә:
Туган якның матур табигате
Мәңге калсын иде хәтердә.

ГӨМБӘГӘ

Агачлары күккә тигән зур урманга
Гөмбәгә дип килдек шулай без бервакыт:
Ап-ак каен эргәсендә бер яшь гөмбә
Эшләпәсен җилпеп тора, үрә катып.

Тубыгына кадәр җиткән зур җиләннән
Төп гөмбәсе тезелешкән, рәт-рәт булып,
Жыеп алдым һәммәсен дә, җайлап кына,
Шуның белән кәрзинем дә китте тулып.

«Кызым, бүген син бигрәк тә тырышсың»,— дип,
Дәү әнием мактап куйды, үссендереп,
Кайткан чакта, хәлдән таеп арыса да,
Сер бирмичә, егетләрчә түзсен, диеп.

НӘКЪ ӘКИЯТ, ДИЯРСЕҢ

Кышның бозлы таулары,
Шыгыр-шыгыр карлары,
Тәрәздәге бизәкләре,
Чыршыдагы шарлары —
Бар да матур, тылсымлы,
Нәкъ әкият, диярсең,
Шушындый гүзәл дөнъяны
Сөймәс жирдән сөярсең.

УЙНАКЛАШЫП КАР ЯВА

Иртән торсам, хәйран калдым
Тышта сап-салкын һава,
Тамчы-тамчы яңгыр белән
Уйнаклашып кар ява.

Кайчагында кар бөртеге
Килеп куна тамчыга,
Тамчы, явыз, аны йота —
Кардан калмый тамчы да.

КЫШКЫ ТӨН

Кышкы төндө ай жыр суза:
Анда — йолдызлар дәрте,
Челтәрле чыршылар моңы,
Шәрә таллар хәсрәте.

Салкын айның яктысында
Ак каеннар моңлана,
Өзелми калган яфраклар
Туңудан калтырана.

Кышкы төн — гаҗәп күренеш,
Табигатьнең бер сере,
Урман, айның, йолдызларның
Жырга әйләнгән төре.

УЙНАВЫ РӘХӘТ ТЫШТА

Дәресемне әзерләгәч,
Киендем дә тиз генә,
Дуслар янына уйнарга
Элдердем җитез генә.

Урам матур, чип-чиста,
Уйнавы рәхәт тышта,
Тәгәрәшәп тау шуабыз,
Рәхмәтләр әйтеп кышка.

ЭЧТӘЛЕК

Тылсымлы кошчык

Сөйдергеч бөтие	4
Нәни Дилә	4
Тылсымлы кошчык	5
Ярдәмгә куша кулны	6
«Өйләнсәм», ни диярсең?	8
Татарча сөйләшермен	9
Сыйныфташлар	10
Кызыл күзләр	11
Диана төше	12
Кеше итәм барыбер!	13
Әскәр китап укый	14
Аткаем	15
Шерхан	16
Апам	17
Давыл	19
Кем әйтеп бирә?	20
Ак бәти	21
Без — бөркет балалары	22

Серле табигать

Кыш белән яз бәйгесе	24
Май бураны	25
Умырзая	26
Тузганак	27
Малайлар гәп коралар	29
Жәйге кояш	31
Киттем балык тотарга	32
Яңгыр	33
Учак янында	34
Жәйнең матур бер чагы	35
Көз	36
Калсын хәтердә	36
Гөмбәгә	37
Нәкъ әкият, диярсең	38
Уйнаклашып кар ява	38
Кышкы төн	39
Уйнавы рәхәт тышта	39

Издание для детей и юношества

Флёра Тарханова

(Тарханова Фёра Габдрахмановна)

ЗАГАДОЧНЫЙ МИР

(на татарском языке)

Мөхәрире Х.Г.Әюпов

Бизәләш мөхәрире Р.Г.Шәмсетдинов

Техник мөхәрире һәм компьютерда биткә салучы Ф.Р.Гыйсмәтуллина

Нәшриятка 04184 нче лицензия 2001 елның 6 мартында бирелгән.

Оригинал-макеттан басарга кул куелды 1.08.2002.

Форматы 60×90^{1/8}. Офсет кәгазе. «Школьная» гарнитурасы. Офсет басма.

Басма табагы 5,0+форз. 0,5. Шартлы-буяу отгиск 23,0. Нәшер-хисап табагы 5,46+форз.0,88.

Тиражы 5000. Заказ Б-434.

Татарстан китап нәшрияты. 420111. Казан, Бауман ур., 19.

Татарское книжное издательство. 420111. Казань, ул. Баумана, 19.

<http://tatkniga.ru>

e-mail: tki@tatkniga.ru

«Идел-Пресс» нәшрият-полиграфия комплексы» дөүләт унитар предприятиесе.
420066. Казан, Декабристлар ур., 2.